

ملا فصل الدين

۲۶ ادوچي ايل موللا ناسردينه فني ۱۲ فک №24



بتميش ياشند هوسلي جوانلاريمز

آبونا قیمتہ

قافزارده و ۱۲ ایامی (۵۲ نسخہ) - ۵ منات
 روسیہ: ۹ آبی (۳۹ نسخہ) - ۴ منات
 ۶ آبی (۲۶ نسخہ) - ۳ منات
 ۳ آبی (۱۳ نسخہ) - ۱ منات ۶۰ قک
 اجبی مکتبہ ۱۲ آبی ۶ منات، ۶ آبی ۳ منات
 نسخہ - ادارہ مزده ۱۰ قک، اوزک شہر زده ۱۲ قک

هر هفته نشر اولونور

۲۹ جمادی الاول ۱۳۲۶



۱۶ ایون ۱۹۰۸

مشهور جرنالیوستی ننگ وطن دلی کتایی
 نقیسه «غیرت» مطبعه سنده گوزل شکل لایه
 چاپ اولتوب ساتیلماقده. قیمتی ۳۵ قک.
 خواهش ایدنلر یو آدریس ایله ایستوسنلر.
 Тифлисъ. Типографія „Гіспрачъ“

تازه کتاب

«اورپاده اوج آلیق سیاحتیم»
 یازان عدیلخان زیدخان.
 هردن بر ضیالی جوانلاریمزک شبرین
 قلندن تورون کتابلارک بری ده یوغاری ده
 آد ویردیگیز کتابدیر، که تازه کده کچجده
 نهات سلیقه ایله چاپدن چخوب داغیلماقده.
 ۶۰ صفه دن عبارت اولان بو کتاب استانبو.
 لده «ایا صوفیه» جامی ننگ ایکی تصویر
 ایله زینت له نوبدر. کتاپک اعلا کاغذ اوسته
 چاپ اولماغینده نظره آلوب جرئت ایله
 دیورنیک که کتاپک ظاهری ننگ تکمیل ایچون
 هیچ یریشی مضایقه اولونوب.
 کتاپک مضمونه گلدیکنده بوراده کتایی
 نقیسه ایتمک نینده دکلیک، ولاکی ۱۳ می
 صفه ده روسجه یازیلان اشعار، چخاندان
 سوگرا دیه یلهریک که استانبولی و یورویا
 شهرلری گورمه نلر ایچون جناب عدیلخان
 آچیق تورک دینلده دوغری و شاعرانه
 یازدیغی مسلمات آرتیق درجده منققلی
 کرک اولسون.
 بونی ده واجب ییلریک جامعتمز. خبر
 ویرنه که همین کتایی چاپ اینسکمه عمر

جنابلیک عمده مقصدی بودرکه کتایند
 حاصل اولان مبلغی مصرف ایسون کنجبه
 غنازایسنده مکتب روحانی و غیر مکتبازده
 اوخویان فقرا سلمان اوشاقلاریته.
 ملت ایچون بو ایکی قات ختمنگ مقابله
 عدیلخان حضرتلرینه اظهار تشکر ایدریریک.
 کتایی طلب ایدنلر و به قدر قوه احسان
 ایتمک فیکرنده اولانلار یو عنوان ایله
 رجوع ایسونلر:
 گنجبه: شهر رئیس عسربک آدیگو.
 زلوفنگ اوسته

Г. Елисаветполь
 Городскому Головъ
 Аскеръ-беку Г-ну Адигезалову.

حیض

«چه غم دیوار استرا»، که مثلا،
 گورورسن مسلمانلار یتیمولار بر دکانگ
 قباغه و قولاق آیرلار، اورتاده برگوزی
 عینکلی شخص التده بر کاغذ توتوب اوخویور.
 دیورسن، بلکه طهراندن تازه گلن
 غازیته در، یا بروزکه تازه خیردر، یا گورسن
 آلت بر غریه احوالاتدر.
 اوخوی لاریمدان عنر ایستوروم: من
 بویمه آیرام که ایندی یازمالی مطلبلر
 چوخدر، دایتمالی سوزلر حددن آرتیقدر،
 یولیتقه عالمی ده کوب بری برینه، روسه
 دوماننده شاه سلیم اویونی اوینیولار،
 کتایی ده پایون مالی نی باقوت ایلیوب پایون
 کارخانلری ایشیز قویولار، انگلیس و

اوجاچاق - باشلار نمبر ایلمکه.
 اما زمانی که ایولک قدری یلمه دی،
 دیره که «اح» جنهنه گورا اوچسون»
 ایندی من عصمرنگ بو گونلرند
 ایشینده که برسی التده بر کاغذ توتوب
 اوخویور که «مشله حیض و قلس، واجب
 است بر هرزن نه ساله...»
 بونی من ایشینده همان ابو صاحبی ننگ
 سوزلوی بادیبه دوشورکه
 «اح» جنهنه گورا اوچسون»
 دخی یلمیرم نه یازیم...
 «ملا نصرالدین»

لایان

بر نهجه وقت بوندان ایرانی ایران مأمورلرینک
 بری نقیسه تشریف گتورن وقت ایرانی لار
 جمع اولمشدی لار مأمورک گوروشنه؛ بو مجلسده
 ایران فولوقچی لارندان باشقه تجارت اهلندن ده
 چوخلیجه اشخاص حاضر ایدی.
 نه اولار که؟ محترم قوناغک زیارتنه گلمک
 یاخشی شی در.
 مجلسده صحبت ایرانک گله چکده قرفی سنندن
 دوشدی و مجلسده اولان آغالارک بیر فرمایش
 ایله دی که گرک ایرانده چوخلیجه دمیر یول
 چکدیریک.
 نه اولار که؟ دمیر یول واجب بر شی در.

قلیقه تون

هوز الان بگا

سیا حتما که سنی

- کیچن نمره دن مابعد -
 صباح یزیدن مشهدی حسن کلدی،
 کیندیک شهری کزیمکه. کنجبه شهرینگ اورتد
 سنن بر یولک جای آخر. بو جای شهری
 ایکی حصه ببولوب؛ بوخاری حصه ار-
 منستاندر اشاقه حصه مسلمانستان. ارمنستان
 ندن بر شی یزماق ایستوروم چونکه هر
 شهرک ارمنستانی بر نوعدر. کیچک مسلمان
 نستانه: مسلمانستان نجه مجهدر، که بورا دلنده
 کوچه دیورلر. کوچلر: اوزان، ضرابی،

آغالارک بری ده بویوردی که گرک بزیم دمیر
 یول اجنسی لارک دمیر بولینه اوخشاماسون؛
 مثلا، اولارک دمیر یولنده کلبا بوخسر، اما
 بزیم دمیر یول فملار لارنده گرک مسجد اولسون.
 نه اولار که؟ مسجدده عبادت ایچون لازم
 شی در. سوگرا آغالارک بر اوزگه سیده فرمایش
 ایله دی که یاخشی اولار دمیر یول
 قطارنده مسجددن سووا بی بر منازمه اول و
 ماضین حرکت ایلین وقت گون اورتا اذانی
 یتش کبی ماذن چخا منارهیه و ماشین چییه
 چیهیره «دایان» و باشلی اذالی. مینک لار
 هامی س قطاردن توكوله چوله و داغیلا اطرافه
 سو آخترابور دستار آماغه و نماز قیلماعه. سوز
 بوخ که بوراده اولاییلر غیر ملتدن آرزوخ
 آدم اولسون، چوخ عجب، فوی اولسون، فوی
 بونلار حسرت ایله بزه باحوب اوز اوزلرینه
 دیسونلر «ادده بو مسلمانلار نه غیرتلی درلر»!
 بو سوزلری همان مجلسده آقالر آقرلاری
 کویپکلی کویپکلی دانی شیردلار.

اما دیمه که من یالان دیورم. بوخ. دایان:
 هر کس یالان دیورم. الله اوکا لغت ایلمه سون.
 «لا اعلایه»
قاقتان خبرلری.
 آعدام. سیدی کندنده دار الفوتلی تازه
 قورتارمش طیب مشهدی اسماعیل «بهله قولوخ»
 حکم لکده آرتیق مهارت یتوروب و فیزیرمالی-
 لاری حب-لاطین ایله همان ساعت یاخشی
 ایلیور.

عطارلار (بوراده کیچمشده گنجبه جوانلارنگ
 قازانچی بر درین قویوبه دوشوب هله ده
 گیمور)، اماملو (بوراده بر حاجی سید
 آقا بالا وار)، طویوقچی (مشهور مجاهد
 ملا عطا کئی ننگ وطنی) و سویلو. اوزانده
 اولانلار کیچه کوندوز یالمیوب لارنده تفنک
 قراول چکورلر، چونکه اوراده ساکن اولانلارک
 مالی قولدورلار چوخ شیرین کلور. ضرابی
 گنجبه ننگ یورویسی در: دولت اداره لری،
 و اورس قولوقچی لری هاموسی ضرابی ده
 اولورلار. عطارلارک لذتی جهودک ایوی
 باغلانندان بری قاچوب.
 طویوقچی و سویلو کوچلر نه گیدیمیلدک،
 چونکه یاغش یاغشیدی، یولک بالچندن تیرنک
 اولمیوردی، حتی تات مسجدنگ قباغنده بر
 جاموش آراهسی بالنجفه بانمشدی، نجه آدم

بالاخاناده شهر مکتبده باه چیللرک وقتی
 مای آینه قورتاریر. انشالله تازه سچیکه ده
 گنه کورنه باه چیللر سچیلر لر، چونکه
 قانونه گوره باه چیللر کرک بی سواد اولونلار.
 مفتی اقدنی بخارا امیرینه کاغذ یازوب
 خواهش ایلمه مشدی که تقییرده قیز مکتبی
 آچماق ایچون امیر حضرتلری بر قدر اعانه
 گولدرسون. بو گونلرده امیر اعانه عوضه
 یله جواب گوندرروب:
 «کیت آی بالانندان سورا گل»
 «امیر بالانندان سورا گل».

عریضه

بزالاخانه جاعتی یازوب حکومت عریضه
 ویردیک که «مطرب» ایله طوی ایلمه کی دخی
 بالمره تر گیندیک، هر چند مسلمان عقیده سنجه
 بو نوع حرکتلر کنه دگل. اوکا گوره
 باکوده بالاخانه یولنده اولان فاحشه خانه لردن
 «روس کرچی» قیزلریندن کنوروب طوی خانه ده
 اونانماق اذن طلب ایتمک. ایندی عریضه ز
 قبوله کچوب طویلر باشلایوب. سن اوله سن.
 ملا عمو، «مریم پارقاریت» بره کتندن بول
 بولده بیغریق، حتی ناز قیلان حاجی لرد
 قیزلر تماشا به گلوب طویه یش منات سالیر.
 «بی ادب»

چالشوردی نه جاموشلاری، نه ارا به نی بالچندن
 چخاردان یلمیوردیلر؛ اماملو کوجمشده
 انجاق حاملری کوردیک، مشهدی حسن
 اوزاق کتمکی مصلحت گورمیدی. دیه ی:
 «خدا تکرده حاجی سید آقا بالانگ الله دور
 شرسن، ایولک یخلار - سوروشوم: «حاجی
 سید آقا بالانگ نه ایلمه چک؟» دیدی سنگ
 جانگ ایچون الله دوشومگمی اوچ کونگ
 ایچنده سنی یا مکبه کوندرمک یا کربلا به یا
 خراسانه. ایله که ایشیدور که برینگ الله
 بر آز یول کچیبوب، متلا یغ میویسی
 ساتوب، یارت آلوب، او ساعت کلوب اوگا
 ایکی مین مذمت ایلیوب کوندرمک زبانه
 زبانه کیدلری آرتوب اوتورود کبسی
 و افزاله تک، کبسی دولتورن بگه
 تک یا بلومه تک، ایگر می یش مشهدن اول



یورپا پولیتیکا سی .

ویرانه دایر



کیفیمدی

احد یکلوب برجه قوچاق اولسه کیفیمدی!
بر آت ییلنه مینسه قاجاق اولسه کیفیمدی!

چوخداندی ایئوب عزت شاتم آراقده
هیچ کیم نه سایور حرمت ایدیر نه قاراقده
اوستیمه ایاق آباهدهدر (کوکده) (آرقیده)
فرزندیم اگر الله جوماق اولسه کیفیمدی!
بر آت ییلنه مینسه قاجاق اولسه کیفیمدی!

چوت سورمگله تروت سامانیم اولاری؟
بو کسب حاللهده مایانیم اولاری
بو اولسا کور- اوغلوده مهپایم اولاری
اوغولم بو ایکتله قوناق اولسه کیفیمدی!
بر آت ییلنه مینسه قاجاق اولسه کیفیمدی!

کامیر قارا بول دوغرسی دوغری الله‌دهن
اولسا اولاجاقدر گنه نئویر حیلدن
فکریم بودی بردسته یغام ییز بدعدلدن
اما پسریم اینده بیاق اولسه کیفیمدی!
بر آت ییلنه مینسه قاجاق اولسه کیفیمدی!

یوز مناطهقدر جاوشلق حقیقی آلور؛ نچه
آدمی بو نوع زیارت کونئدروب. ایندی بو
آدملرک جوخسی کلوبلر جورکه حجاجدرلر.
اما حاجی سید آقا بالا اماملوده جایگ کنارتنه
ایکی مرتبه بارکه تکدیروب. حقیقت فکر
ایلهدم که بو آدم خظالو آدمدر، اما اوز
اوزیهده قطع ایلهدم که بر کیدوم نئکلهده
اونی کوروم. چونکه خاطر جمع ایلهدم که
من اوزیم خواهش ایتمهسم منی یوز حاجی
سید آقا بالا زیارت کونئدر یلمز. مشهدی
حسته دیدیم: «عیسی یوخدر، حاجی‌دن اوزاق
قلجارق، آتجق بر حامه کبرک. کبردوک
حامه؛ حاملق سونک رنگی ساب ساری.
سونک اوزنده اوقندر یاق وار ایدی که اگر
ایچینه بریش آتی یوط نخود تونک

گنبد لوقار

علم چهر و علم بره و علم اکسیر و بو
نوع علملر هاموسی گنبد دواردن اخذ اولور.
بدر و کنبه دوار هامویه معلومدر که هندو-
ستانه بر کنبه طلسمدر که همیشه فرلانم
قدار و اینده بر ساعت دوار و نابولری
آجیلار و اوکنبه دوارگ دیوارلرینه تمام
طلسمار و بو نوع علملر نقش اولنوبدر.
فلندرلر و ممتازلر ایلملر ایله او یرده فالورلر
و کنبه دوارگ دورماقنده نظرلر چکورلر و
کنبه دوار دوران وقت داخل اولورلر
ایچری و اللرنده اولان موملاری باسورلار
دیوارده یازیلان نقشاره و تعجیل ایله چخورلر
و هر کسه مولی نه فست ایدیوه مومده
نقش اولور و او نقشدن بو نوع علملری
استخراج ایلدورلر. هر کس بو نوع علملره
شک کنورسه کافردر، اما بزیم ایرانده هیچ
بر نفر آدم تاپولماز که بو نوع علملری
الکار ایله سولور. من اوزوم ایرانده چوق
آدملره کیمیالی و علم قرطاسی اورکتشم
و هر کسه کیمیالی اورکتشمه موز تومن
ایکی یوز تومن آکشم اما چونکه ملا نصرالدین
مقیم ایله دوستدر، اوزی داخی ملا اولماق
جهتنه خاطرلی عزیزدر، اوگا گوره بو علملر-
دن بعضی سنلی اولگ مشتریلرینه تاهیم ایلدورم
و معلومدر که ملا بزیم زحمتزه بر یول
خرجلقی ویره چکدر

کنجهنی آرتوق کزیمکی لازم یلمدم.
هر یرده اخذ ایلدیمک بو اولدی: یاغش
برک باغاندا مسلمان حصه‌سنده نه اینکه ییاده.
دهوه ایلهده کزیمک ممکن دکل، ایولر نخته
پوشنز اولساقته کوره هاموسنگ ایچنده
باغشدن سوگره قورباغالار قورولوبور.
بونگله بیله کوچملر ایلیقتیری ایشقی چکورلر.
من تعجب ایله دیدیم که سایر برلرده شهرلی
اشاقدهن بوخاری آباد ایدرلر؛ یعنی اول کو-
چلر، سوگره ایولرک نخته پوشلری. آخزده
ایلیقتیری، اما یوراده ایشلر ترسته‌در؛ بوخار-
ی دن آشاقه آباد ایدورلر.
ماهدی وار
موزالان بک

بر ایل

ای نشر معارفدر ایچون واسطه ملا،
ظاهر ایله‌ده هرته که وار نلسده ملا
همزالی اختیاردار ایله‌ده قاله یاوشماز
تاجمه یاخون دورمور اولارتاسنده
پس نله چورلک تاسون اولالچی ابوی بریاد
قوبدوک اولارک اهلیتی سن یاسده ملا
برقیس‌سوزوم وار یازیرام ذیلده چاپ‌ایت
اوخشاتا منی ظن‌له سن حاسده ملا.
قیسا سوزوم بودر:
بزیم شهرمزه بر «هدایة‌الاسلام» مکتبی
آجیلوب، و اوشالارک هاموسی بر ایل درس
اوخویاندان سوگرکا کامل معلم اولورلار.
والسلام، مابعدینی سوگرکا یازارام.



مقدس خبرلر

نخو، ایکی هفته بودن مقدم بر نچه
فایون زیارتچیری آباریر «بابالربابه» اوچاقه.
اوراده فایونچیلر یرک اطرافه ییلوب دعا
ایدیرلر که آفتامایل بو شهردن یوخ اولسون.
فایونچیلرک دعایی نك تأیرندن همان کون
آفتامایلک بری یلیجهده دونوب یخیلر و
بر ایکی آدم زنده نور. فایونچیلر بولوی
ایشیدوب گلوب بازارده فخر ایلوب سونلیرلر.

نخجوان. اکر بر شیمه اوغلان بر
سوتی (سنی) قیزی آلا و کبابی سوتی
ملاسی که، همان کابیندن توروین اوشاخلار
ولدنزا اولار. امضا: ملا بابشخان نخجوانی.

خانم. بر وقت خانمده مشروطه‌چیلرک
انجمنی وارایدی. کیچنلرده مجاهدلر انجمنه
پیشوب نطقلر سوله‌ردیلر. اما ایندی جناب
امام جمعه میرزا مجید و میرزا تقی هرگون
انجمنک قالیسی نك آفرینده شیه کنوریرلر.

افندییوف

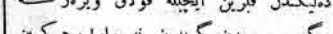
جیب دقتیمه یاخوب گورورم که یازیلوب
نخو شهرنک استاروستاسی افندییوف .
«عزت» مطبعه‌سنده چاپ اولوندی

همیشه فاعدم بودر که بر آدامه ساتاسماق
یستینده اونک آدینی اول یازیرام جیب دقتیمه
که آدی یادیمدان چخماسون .
ایندی له قدر فکرله شیمیم . یلمیر که
جناب افندییوف آدی نیه چپ دقتیمه دوشو.
افندییوف . افندییوف نخوشهرنک
استاروستاسی افندییوف . — یوخ . .
یادیمه دوشیمیر. یلمیرم، هاراده ، نه وقت
و نه‌ن اوتری جناب افندییوف آدینی دقتیمه
یازمشام . چوخ دقت ایله‌ده یاخوب گورورم
که اوزخطم ایله یازیلوب .
عرش. هله که یادیمه دوشمور . اما کته
احتیاط ایچون دییورم که اکر دوغردان ده
افندییوف جنابلرندن بر ساتاسماق عمل باش
ویروب — هیچ . یوخه باش ویرمیونه
استاروستا جناب افندییوفن عذر ایستورم .



زیارت

آملا نصرالدین نخو: باخ هر کس منم
بو کاغذیمی چاپ ایلمسه و بو سؤالمه
دوز جواب ویرمهسه منم بلایلم اولسون اونک
کرده‌ته. بزیم کندستانلارده عادتدر که هر
ایل تازه گلانی چخان وقتی قبر اوسته
کیدرلر؛ یعنی بر کندن جماعتی آرواد
کشی اوشاق بویوک لالت‌ترکه هاموسی
کیدر قبرستانلغه و هر ایوده بر یکه فاذان
آتن یشدر. و قبرستانه چانان کشی هامو
دولوشار قبرلرین آراسنه و هامو قبرلرین
ده‌لیکندن قبرین ایچینه قولاق ویره‌در که
گوروم سندن گویدن نه وارا وهرکین
ده بر بورنو فرییلقی چاغسی اولسه اونک
قبرینون اوستنده آروادلار حلقه ووروب
(جیش قادیلری کبی) باشلارینی بولوب
سینلرینی خراش ایلوب یشکمی یوزلرینی
جیروب و میمون کبی آیلوب دوشورلر.
لی: بزده یعنی بز ملا و یازیم ملا،
و جنابلرین مالارده مشغول اولوروق
قران اوخوماغا؛ و قرانی تقد بوله‌ده .
یاغاده، قاتعاده، اوخویوروق و نسیده
قبول اولنور؛ قیمتیده معلومدر، ملا قیل
سوردهسی (۲ قیل)، عمه سوردهسی (۵ قیل)،
سیح جمعه سوردهسی (۱۱ قیل)، الرحمن سوردهسی



مدیر و باش محرر: جلیل محمقی زاده.

ایران جماعتک داخل و خارجهده
چکدکلری سیخیتی و بریشانقرلنه
و مشروطیت ایرانه دائر میرزا غلام
حسین نوری نك اثری اولاراق غایت
سوزعلی شکلر و مؤثر شعرلر ایله
موضح آچیق مکتوبلر (آفرینقا)
تفلیسه حاجی علی اسفرنگ کتابچی
دکانده ساتیلر .
قیمتی ۸ قیل، بوچت ایله ۱۰ قیل.
اون عددن اسکیک گولنده یلمز.

(۱۵ قیل)، اتاننخا سوردهسی (۲۰ قیل)، یا-بین
سوردهسی (۳۰ قیلکسر) . بودن سوابی حاضر
اوخونمش قرانده اولورکه قبل از وقت اوخویوب
بر (تولوغه) یوقلوب دولوروشام: هر کس
ایستمه که اوز اولوستک قرینه قرآن یلی
ویزه، تولوغون آفرینی آجوب نیه شاهی لوق
خاهش ایلمسه اوقدر یوقله‌دریم. هر هانسی
مسلمانه لازم اولسه مراجعت ایلمسون مگا
و ملا خواجه و یردینون قارداشنه. هه آخوند
ملا نصرالدین نخو، نجه‌در منم ایتم یاخشدیر؟
یا یاخشی ده‌گل: قملودر؟ یانه.

امضا: اطرف کمتربنکرسوتی آتن‌ملاسی



مهم خبر اعلان

تفلیسه وارانوسکی کوچده ۲۵ نمره‌لو
ملکله کبله عیوضعلی نك دکاتنده ایرانده تازه
کنوریش «سیاخ» خنالی نخته قاپلارده
ایسلامش موجوددر. خا یاخاق ایچون
اوزاقدن ویاخوشندن گان مشتریلر قبول
اولور هرگون سحر ساعت بیشدن ساعت
ایکی قدر. ختا یاخاقا کلرک اللرنده مشهور
فرمزی ساققال کر بلانی عمودن شهادنامه
کرک اولسون.
یاخیلاندن سوگرکا جویر یایراقی دوزیور
و قرمزی شه ایله باغلانور. ختا نك اعلا
اولماقه سوز ویزیریک.

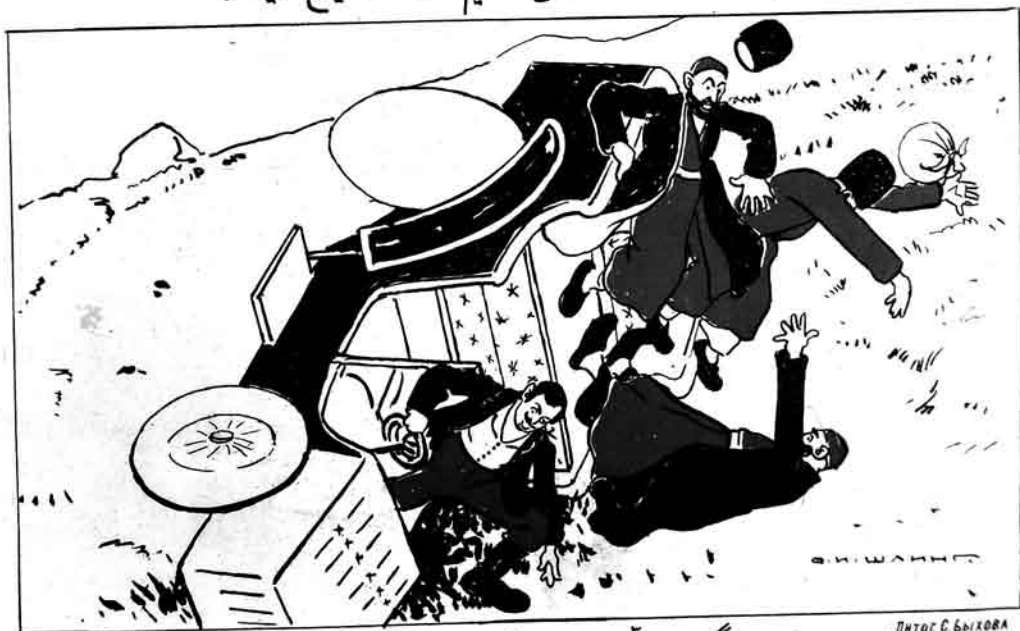


مدیر و باش محرر: جلیل محمقی زاده.

ایران جماعتک داخل و خارجهده
چکدکلری سیخیتی و بریشانقرلنه
و مشروطیت ایرانه دائر میرزا غلام
حسین نوری نك اثری اولاراق غایت
سوزعلی شکلر و مؤثر شعرلر ایله
موضح آچیق مکتوبلر (آفرینقا)
تفلیسه حاجی علی اسفرنگ کتابچی
دکانده ساتیلر .
قیمتی ۸ قیل، بوچت ایله ۱۰ قیل.
اون عددن اسکیک گولنده یلمز.



آی اللہ سن بو آفتابیلی "بزم شہردن یوخ ایله !



Литог. С. БЫХОВА

صہان گون یلیجه پولنده آفتابویل چو نور